

Herbert Malecha: Skúška

Ján Čakanek, Filozofická fakulta PU, jan.cakanek@smail.unipo.sk

Redluff zazrel, v ušiach ešte ostrý škripot bŕzd, ako tvárou vodiča preletela mrzká grimasa. Dvoma tackavými krokmi sa dostal znova na chodník. „Nič sa Vám nestalo?“ Cítil, ako ho niekto chytá za lakeť. Prudkým, skoro až agresívnym pohybom sa vymanil. „Nie, nič, bude to v poriadku. Ďakujem“, prehodil cez plece, keď zbadal, ako naňho starigán zagánil.

Od kolien ho zalievala vlna slabosti, prechádzajúca až do nevoľnosti. Už len to by mu chýbalo, zostať teraz ležať na ulici zrazený nejakým autom, pri ňom hŕba zízajúcich a nakoniec polícia. Nie, toto si teraz nemohol dovoliť, musel len bežať ďalej, nenápadne bežať po ulici za denného svetla v dave ľudí. Tlkot v jeho hrdle postupne utíchal. Po troch mesiacoch bol prvýkrát opäť v meste, prvýkrát znova medzi toľkými ľuďmi. Naveky sa, pravdaže, v tej diere skrývať nemohol, raz z nej musel vyliezť, znova nadviazať kontakt so životom a vôbec – seknúť s tým všetkým. Bolo treba zohnať nejakú loď, pokiaľ možno ešte pred zimou. Rukou si zľahka prešiel po ľavej časti vetrovky, pocítil pas strčený vo vnútornom vrecku; dobrá práčička, tento pas – veď napokon zaň aj celkom slušne zacvakal.

Na ulici sa vytvorila dlhá reťaz áut. Len po kúskoch sa posúvali dopredu. Ľudia sa hrnuli oproti, míňali ho; dával si pozor, aby doňho nevrážali. Zalieval ho prudký dážď siných, okrúhlych tvárí, sfarbovaných blikajúcimi reklamnými svetlami. Redluff sa usiloval držať krok s davom, nechať sa unášať jeho prúdom. Do uší mu bili hlasy, útržky rozhovorov, niekto sa smial. Na okamih mu pohľad padol na tvár akejsi ženy, okraje jej pootvorených, namaľovaných pier sa zdali byť obtiahnuté načierno. Autá sa teraz pohli, motory zabzučali. Kdesi v jeho blízkosti prehrkotala električka. A znova iba ľudia, masa ľudí, záplava tvárí, vrava a storaké kroky. Redluff si rukou mimovoľne siahol na golier. Na hrdle pocítil chlad spotených prstov.

Načo, dočerta, tento strach!... Sprostá domýšľavosť, ktože by ma už len spoznal v takom húfe ľudí – vrazil si. Až príliš jasne však cítil, že doň nijako nemohol zapadnúť, že sa len hojdal ako zátku vo vode, strhnutá prúdom a unášaná vlnami. Zrazu mu bola strašná zima. Nič to nie je, nič, len poondiata domýšľavosť, uisťoval sa. Pred troma mesiacmi to bolo, pravdaže, celkom iné – na prvých stránkach všetkých novín bolo vtedy palcovými titulkami vytlačené jeho meno, postupne sa však viac a viac scvrkávalo, rovnako ako aj otáznik za ním, a zosuchlo sa do posledných stĺpčekov, až kým sa celkom nestratilo. Redluff teraz zahol do bočnej uličky, prúd ľudí začal rednúť. Odbočil ešte za dva-tri rohy a dav sa celkom rozplynul, rozpadol sa na osamotené postavy, na jednotlivé kroky. Tma tu bola hustejšia. Mohol si rozopnúť golier a uvoľniť kravatu. Vietor sem priniesol slaný, stuchnutý závan prístavu. Oziabalo ho.

Krížom cez ulicu sa pred ním rozprestrel široký pás svetla, niekto vychádzal z malého hostinca, s ním opar piva, cigaretového smogu a jedla. Redluff vošiel dnu. Malá krčma, zariadená v kaviarenskom štýle, bola takmer prázdna, len hŕstka vojakov sedela obďaleč, a v ich spoločnosti zopár oslnivých dám. Na nízkych stolíkoch stáli lampičky s pateticky červenými tienidlami. Z rohu sa ozvalo dunenie juboxu. Za pultom stál tľst'och s bielymi ramenami. Letným, nezaujatým pohľadom skúmal okolie.

„Koňak, dvojité“, rozkázal Redluff čašníčkovi. Uvedomil si, že v ruke ešte stále drží klobúk a položil ho vedľa seba na prázdnu stoličku. Zapálil si cigaretu. Párkrát si mocne, pôžitkársky potiahol, po tele sa mu rozlialo nesmierne uvoľnenie. Tak útulne a teplo tu bolo, obe nohy si riadne vystrel. Hudba začala hrať inú melódiu. Cez tiahle, kvílivé tóny gitary sa

dali rozpoznať tlmene hlasy a piskľavý smiech prichádzajúci od vedľajšieho stola. Tak dobre sa tu sedelo...

Tlstôch za pultom otočil hlavu smerom k dverám. Bolo počuť, ako vonku niekto rázne buchol dverami auta. Hneď na to vošli dvaja chlapíci, jeden z nich malý, územčistý. Zostal stáť v strede miestnosti a ten druhý, v dlhom, koženom kabáte, sa pustil smerom k susednému stolu. Ani jeden si nezložil klobúk. Redluff sa pokúsil úkosom niečo zachytiť. Po celom tele mu prebehli zimomriavky. Zazrel, ako sa ten väčší nahol cez stôl a ako sa mu na zlomok sekundy v ruke čosi zablyso. Hudba zamĺkla.

„What`s he want?“ – ozval sa černocho od vedľajšieho stola. „What`s he want?“ Redluff videl, ako sa mu pohyujú hrubé, mäsité pery. Dievča vyhrabalo z kabelky akúsi farebnú kartičku. „What`s he want?“ zopakoval černocho svojrázne. Chlapík medzitým prešiel o stôl ďalej. Redluff jednou rukou silno zovrel hranu stola. Videl, ako mu spod nechťov mizne farba. Zdalo sa mu, že sa celá táto začmudená miestnosť spolu s ním pozvoľna rozkolísala. Bolo mu, akoby sa pod ním začala nakláňať podlaha, a on akoby sa po nej mal aj so stolom a stoličkou zošmyknúť do opačného rohu hostinca. Dlháň skončil obchôdzku a vrátil sa k nižšiemu kolegovi, ktorý ešte vždy stál v prostriedku, s rukami strčenými vo vreckách kabáta. Redluff spozoroval, ako nízky vysokému čosi hovorí, nerozoznal však, čo. Potom si to dlháň namieril rovno k nemu.

„Prepáčte“, začal, „Váš preukaz, prosím!“ Redluff si najskôr vôbec nevšimol okrúhly kovový odznak v jeho ruke. Zahasil cigaretu a odrazu z neho nervozita úplne opadla. Sám nevedel, čo mu v tej chvíli pomohlo zachovať si chladnú hlavu, ale ruka, ktorú strčil do vnútorného vrecka vetrovky, vôbec necítila látku, ktorej sa dotýkala – bola ako z dreva. Chlapík pomaly listoval v pase. Zdvihol si ho lepšie oproti svetlu. Nad jeho stiahnutým obočím bolo vidieť hlboké vrásky – jednu, dve, tri. Potom mu pas vrátil. „Ďakujem, pán Wolters“, povedal. Z hlbín svojej nadprirodzenej rozvahy počul Redluff hovoriť sám seba: „To človeku padne dobre, keď ho tak kontrolujú ako...“, na moment zaváhal, „nejakého zločinc!“ Jeho hlas zostal visieť v hrobovom tichu miestnosti, hoci sa mu zdalo, že to tak nahlas ani nepovedal... „Z času na čas nám niekto pripomenie niekoho iného“, povedal chlapík a uškrnul sa, akoby sa mu práve vydaril dáky dobrý vtip. „Nemáte oheň?“ Prstami zašmátral vo vrecku kabáta a vytiahol z neho polku cigary. Redluff k nemu pozdĺž hrany stola natiahol ruku s horiacou zápalkou. Potom obaja odišli.

Redluff sa vnoril naspäť do operadla stoličky. Napätie v ňom povolilo, ľadová strnulosť sa začala roztápať. V tej chvíli si mohol zablahoželať. To bolo presne to, to bola tá skúška – a on ju zložil. Hudba z juboxu začala hrať nanovo, teraz už víťazoslávne. „Hej, zabudli ste si tu klobúk!“, začul ešte tlstôcha spoza výčapu. Vonku sa zhlboka nadýchol, kráčal širokým, hojdavým krokom zo strany na stranu, najradšej by sa bol pustil do spevu.

Pomaly zachádzal do ulíc, kde sa to znova hmýrilo ľuďmi a pribúdalo svetiel, obchodov a nástenných svetelných nápisov. S huriavkom vyšiel z kina húfik naradostených ľudí – ocitol sa uprostred ich spoločnosti. Bolo mu príjemne, keď sa oň občas obšuchli. „Hans“, začul za sebou ženský hlas, niekto ho chytil za rameno. „Ľutujem, ale...“, zasmial sa do tváre, v ktorej sa zračilo sklamanie. Diabolsky krásna, hovoril si v duchu. Počas chôdze si prstami začal horúčkovito upravovať kravatu. Autá, matne sa blyštiace, zuneli po vyhladenom asfalte, z fasád sa sem liali kaskády meniaceho sa svetla, pouliční predavači novín vykrikovali upútavky najnovších, večerných vydaní. Za veľkou, zľahka zarosenou zrkadlovou tabuľou bolo v nejasných obrysoch vidieť pohybovať sa tanečné páry, hudba rytmicky, tlmene prenikala až na ulicu. Bolo mu ako po pohári šampanského. Takto ako teraz by mohol ísť naveky. Znova sa stával súčasťou niečoho, znova zapadal do tempa ostatných, nemal s tým už žiadne problémy. Strhnutý davom prešiel cez široké námestie k veľkej hale osvetlenej reťazou žiaroviek a obrovskými transparentmi. Pred pokladnicami pri vchode sa tlačili ľudia. Odniekiaľ z reproduktorov sem prúdila hudba. Ale nestálo tam to dievča, čo ho pred

chvíľou...? Redluff sa postavil do radu hneď za ňu. Otočila hlavu a on pocítil závan jej parfumu. Natlačený na ňu sa predral cez vchod. Hudba neprestajne pulzovala, ohlušil ho virvar nespočetného množstva hlasov. Zopár policajtov sa pokúšalo vniesť do tejto trmy-vrmy trocha poriadku. Muž, uniformou pripomínajúci vrátnika, mu zobral vstupenku. „Ten, ten!“ zakričal odrazu a celý bez seba začal naňho vzrušene ukazovať. Celá hala otočila hlavu, ktosi v čiernom obleku podišiel k nemu, v ruke čosi blýskavé. Zalialo ho jagavé svetlo reflektorov. Ktosi mu do rúk strčil obrovskú kyticu kvetov. Zakvačili sa oň dve dievčatá so žiarivým úsmevom, jedna z ľavej, druhá z pravej strany. Spustilo sa cvakanie a blýskanie fotoaparátov a ako čerešnička na torte odkiaľsi vyhľkol natešený, kľzavý hlások, ktorý od vnútornej radosti div že nepraskol: „V mene celej spoločnosti Vám zo srdca blahoželám, ste stotisícim návštevníkom tejto výstavy!“ Redluff stál jak mechom ovalený. „A teraz nám povedzte Vaše ctené meno“, rozplýval sa sladučký hlas podmanivo ďalej. „Redluff, Jens Redluff“, vyšlo z neho skôr, než si stihol hocičo uvedomiť, a hneď nato jeho slová zahrmeli cez reproduktory do všetkých kútov tejto gigantickej haly.

Kordón policajtov, ktorý práve zadržieval aplaudujúci dav, sa v tej chvíli rozplynul. Zamierili k nemu.